

Jari Ronkainen ps

Toimenpidealoite vakuutuslääkärijärjestelmän muuttamisesta

Eduskunnalle

Esitän, että hallitus ryhtyy toimiin vakuutuslääkärijärjestelmän muuttamiseksi siten, että vakuutusyhtiöt noudattavat KKO:n linjauksia, jotka koskevat tapaturmien syy-yhteyksiä, ja että vakuutusyhtiöiden käsittelyajat pysyvät tapaturmiin liittyvissä korvausasioissa kohtuullisina (esim. 1 vuosi).

Arvioitu vaikutus valtiontalouteen on positiivinen, sillä vakuutuslaitosten potilaille kuuluvien etuuksien maksaminen vähentää Kelan, kuntien ja sairaanhoitopiirien rasitteita terveydenhuollossa ja sosiaalitoimessa sekä mahdollistaa oikea-aikaisen hoidon ja kuntoutuksen aloittamisen työ- ja toimintakyvyn säilyttämiseksi sekä vähentää potilaiden muiden yhteiskunnallisten etuuksien tarvetta.

Sosiaalivakuutuslaitoksen, vakuutusyhtiön tai eläkelaitoksen vakuutuslääkärien ja potilaita hoitavien lääkäreiden arviot potilaan vammasta tai terveydentilasta poikkeavat usein huomattavasti toisistaan. Vakuutuslääkärien arvio on kuitenkin ratkaiseva päätettäessä vakuutusetuksista. Vakuutuslääkärillä, joka ei ole tutkinut potilasta henkilökohtaisesti eikä välttämättä ole erikoistunut potilaan sairauden tai vamman vaatimalle alalle, on valta arvioida vakuutuslääketieteen näkökulmasta, mihin vakuutusetuksiin potilas on oikeutettu, sekä kiistää hoitavan lääkärin lausunnossa esitetyt syy-yhteydet tapaturmien ja vammojen välillä. Tästä syystä potilaat usein menettävät vakuutusetuksia, jotka hoitavan lääkärin arvion mukaan heille kuuluisivat. Tämä käytäntö haastaa laajasti kansalaisten oikeustajua. Vakuutuslääkäreiden kohtuuttomasta vallankäytöstä vakuutuslaitosten hyväksi on tehty lukuisia valtiopäivätoimia koko puoluekentän laajuudelta. Vuodesta 1995 lähtien on eduskunnassa tehty ainakin yksi toivomusaloite, yksi keskustelualoite, kaksi toimenpidealoitetta ja 59 kirjallista kysymystä vakuutuslääkärien toiminnasta.

Tilanne, jossa potilas menettää hänelle kuuluvat etuudet vakuutuslääkärin arvion vuoksi, on potilaalle aina raskas. Vakuutusyhtiöiden päätöksistä on mahdollista valittaa muutoksenhakulautakunnan ja vakuutusoikeuden kautta aina korkeimpaan oikeuteen asti. Valitusprosessi saattaa kuitenkin kestää jopa yli 10 vuotta ja merkitsee potilaalle taloudellisen epävarmuuden aikaa. Oikeustaistelu oman terveyden ja toimeentulon puolesta sairauden tai vammautumisen kohdatessa on yksilölle äärimmäisen kuormittavaa. Potilas joutuu myös epätasa-arvoiseen asemaan, sillä vakuutuslaitoksella on usein enemmän resursseja ja asiantuntemusta sekä lääketieteen että vakuutusoikeuden saralla. Lisäksi vakuutuslääkäritoiminnassa on taloudellinen eturistiriita vakuutuslaitokselle työskentelevän asiantuntijalääkärin tehdessä arvioita, jotka vaikuttavat vakuutuslaitoksen maksamiin etuuksiin.

Toimenpidealoite TPA 8/2017 vp

Vakuutusyhtiöt epäivät etuisuuksia erityisesti tapaturmaisten aivovammojen kohdalla, sillä selvistä kliinisistä oireista huolimatta aivovammat ovat lääketieteellisillä kuvantamismenetelmillä vaikeasti diagnosoitavia. Valitukset rasittavat oikeusjärjestelmää ja viivästyttävät oikean korvauksen ja avun saamista. Aivovammatapauksiin erikoistunut lakimies Vesa Laukkanen on asianajotoimissaan havainnut, että 63 aivovamma-asiasta tuomioistuimet ratkaisivat 59 vastaajan eduksi. Vain neljässä oikeustapauksessa kanteet hylättiin hovioikeudessa.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti viime hallituskaudella työryhmän kehittämään vakuutuslääkärijärjestelmää. Työryhmän 21.1.2014 julkaistussa loppuraportissa ehdotetaan vakuutuslääkärijärjestelmän kehittämiseksi useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on lisätä vakuutuslääkärijärjestelmän läpinäkyvyyttä ja kansalaisten luottamusta järjestelmään. Etuspäätöksien perusteluista on tarkennettu säännöksiin, ja vakuutuslääkärien nimet ovat nykyisin julkista tietoa. Lisäksi kansalaisille löytyy helpommin tietoa vakuutuslääkärijärjestelmästä, ja lääketieteen piirissä kehitetään koulutusta sekä vakuutuslääketieteen soveltamista. Minun, muiden kansanedustajien ja ministeriön saaman palautteen mukaan kansalaisilla ei kuitenkaan ole luottamusta nykyiseen järjestelmään ja suurimpiin epäkohtiin ei ole vielä puututtu.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin vakuutuslääkärijärjestelmän muuttamiseksi siten, että vakuutusyhtiöt noudattavat KKO:n linjauksia, jotka koskevat tapaturmien syy-yhteyksiä, ja että vakuutusyhtiöiden käsittelyajat pysyvät tapaturmiin liittyvissä korvausasioissa kohtuullisina.

Helsingissä 8.3.2017

Jari Ronkainen ps